METSÄTALOUS

Ajattelutapa on sellainen, että kyllä se on synti ja häpiä, jos ei käytä oman metsän puita lämmittämiseen. **KOKOOMUKSEN VARAPUHEENJOHTAJA JANNE SANKELO TULISIJA- JA SAVUPIIPPUYHDISTYKSEN SEMINAARISSA**

Varastojen kasvu ahdistaa sahoja

Nopeasti kasvaneet sahatavaran varastot pakottavat sahoja rajoittamaan tuotantoaan. Lomautuksista tai seisokeista ovat ilmoittaneet Versowood, Stora Enso ja Vapo. Myös Metsä Group varautuu jarruttamaan.

KARI SALONEN

Versowoodin Vierumäen sahalla rajoitetaan tuotantoa. Työtakit riippuvat naulassa ja koneet seisovat.

”Ylituotanto yhdistettynä kysynnän hyytymiseen”, kuvaa itsenäisten sahojen etujärjestön Suomen Sahojen toimitusjohtaja **Kai Merivuori** sahateollisuuden nopeasti muuttunutta tilannetta.

Vielä keväällä kaikki näytti hyvältä, kun vienti veti ja sahojen tulokset kohenivat viime vuoteen verrattuna kohisten.

Suomalaisilla sahoilla meni hyvin ja ruotsalaisilla heikon kruunun ansiosta vielä paremmin.

Tuotantoa lisättiin alkuvuonna reippaasti.

Merivuori uskoo, että tänä vuonna Suomessa sahatavaraa tehdään yli 11 miljoonaa kuutiometriä, vaikka nyt jo jarrutellaan. Viime vuonna tuotanto oli 10,4 miljoonaa kuutiometriä.

Ruotsissa sahausmäärä on nousemassa viime vuoden noin 16 miljoonasta lähes 18 miljoonaan kuutiometriin.

Kysyntä heikkeni kesällä ja nyt varastot ovat kasvaneet nopeasti.

”Varastomme ovat nyt todella suuret verrattuna tuotantoon”, Merivuori sanoo.

Hinnoissa kova laskupaine

Kilpailijat ovat hyötyneet valuuttakurssien vaihtelusta.

Ruotsin kruunu heikkeni alkuvuonna euroon verrattuna. Ruplan romahdus on auttanut venäläisten vientiä varsinkin Kiinaan.

Suomalaisilla sahoilla on loppuvuodeksi kohtalaisen hyvin tilauksia, mutta Merivuoren mukaan ylitarjonnan vuoksi hintapaineet alaspäin ovat kovat.

”Uusien kauppojen teko käynnistyy alhaisemmilla hinnoilla.”

Lomia ja pekkasia ensin

Sahat pyrkivät rajoittamaan tuotantoa ensin pitämällä pois talvilomia ja pekkasvapaita.

Versowood on varautunut lomauttamaan Vierumäen sahan työntekijät vuoden lopulla useiksi viikoiksi.

”Vierumäellä tarvittaessa otetaan lomautuksia. Muita yksiköitä yritetään pyörittää täysillä”, Versowoodin toimitusjohtaja **Ville Kopra** sanoo.

Kopra sanoo, että kuusella ongelmat ovat suuremmat. Vierumäellä sahataan sekä mäntyä että kuusta, joten tuotannonrajoitukset koskevat kumpaakin puulajia.

Stora Enso on rajoittanut sahausta Varkaudessa ja Kiteellä. Molemmat sahat käyttävät pääasiassa kuusta.

”Seisokkeja on enemmän Varkaudessa”, Stora Enson Building and Living -ryhmän johtaja **Jari Suominen** sanoo.

Myös Itävallassa on Suomisen mukaan tuotantoa otettu jonkin verran alas, mutta Ruotsissa ei rajoituksiin ole toistaiseksi ollut tarvetta.

Metsä Group ilmoitti osavuosikatsauksessaan, että sahatavaran tuotantoa saattaa olla välttämätöntä rajoittaa loppuvuonna.

Vapo on käynnistänyt yt-neuvottelut tuotannon supistuksista ja väen vähentämisestä Lieksan ja Nurmeksen sahoilla.

Ruotsalaisen Setran toimitusjohtajan **Hannele Arvosen** mukaan varastojen kehitystä seurataan tarkasti. Ylituotanto kiusaa myös ruotsalaisia sahoja, vaikka halvan kruunun vuoksi tilanne on helpompi.

”Seisokkeja emme ole harkinneet, mutta ylityötunteja emme myöskään tee tässä tilanteessa”, Arvonen sanoo.

Toivoa ei vielä menetetty

Versowoodin Ville Kopra arvioi, että pari seuraavaa kuukautta joudutaan sahateollisuudessa kippuroimaan. Hän ei kuitenkaan ole heittänyt toivoa paremmasta.

”Vähän sellainen tutina on, että ensi vuoden alkupuolella voisi olla ihan kohtuullisen vilkasta. Toivotaan, että kun päivä taas pitenee, niin usko palaa ja tavara taas liikkuu.”

JUHA KAIHLANEN

Metsä Group luopuu jalostuksesta

Metsä Group luopuu sahatavaran jatkojalostuksesta Suomessa. Osuuskunta Metsäliitto myy Kaskisissa sijaitsevan jatkojalostustehtaansa ja Mänttä-Vilppulassa sijaitsevan Kolhon kyllästämön Aureskosken Jalostetehdas Oy:lle.

Kaskisten jalostetehtaan toiminta ajettiin alas viime vuoden lopussa.

Kolhon tehtaan seitsemän työntekijää siirtyvät uuden omistajan palvelukseen.

Metsä Wood ja Aureskosken Jalostetehdas ovat tehneet samalla sopimuksen keskinäisestä sahatavara- ja energiakaupasta.

Metsä Woodille jää Kaskisiin lämpökäsiteltyä puuta valmistava laitos. Yhtiö jatkaa sahatavaran jalostusta Ranskassa ja Britanniassa sijaitsevilla tehtaillaan.

MT

Noki haittaa metsäpaloalueen hakkuita

Suurmetsäpalon jälkihoito Ruotsin Västmanlandissa on etenemässä hakkuuvaiheeseen.

”Mymme alueelta 200 000–300 000 kuutiota puuta”, kertoo Mellanskog Västmanlandin aluepäällikkö **Mikael Ambjörn** Skogsbruket-lehdessä.

Mellanskog on Ruotsin yksityisten metsänomistajien järjestö. Tuho kosketti paria sataa yksityismetsänomistajaa.

Kaikkiaan paloalue on 14 000 hehtaarin laajuinen. Se sijaitsee Keski-Ruotsissa, noin 150 kilometrin päässä Tukholmasta.

Alueen suurimmat metsänomistajat ovat valtion metsiä hallinnoiva Sveaskog sekä Bergvik Skog ja sahayhtiö AB Karl Hedin. Bergvik Skog hoitaa muun muassa entisiä Stora Enson metsiä. Stora Enso on sen suurin omistaja.

Vaarallista liikkua

Metsänomistajia ja hakkuutyöntekijöitä on koulutettu, jotta nämä osaisivat välttää vaaroja paloalueella liikkuessaan.

Pelastusviranomaiset luovuttivat alueen hallinnan maanomistajille vasta syyskuun alussa. Palo syttyi hakkuualueen maanmuokkauksen yhteydessä heinäkuun viimeisenä päivänä ja sen aisoihin saaminen kesti yli viikon.

Palaneessa metsässä liikkuminen on vaarallista, koska puut voivat kaatua äänettömästi, kun juuret ovat vahingoittuneet. Myös metsäkoneet joutuvat koville, sillä maassa on tikkuisia kantoja, jotka voivat puhkoa renkaita.

Puiden kärsimät vauriot vaihtelevat paljon. Osa tukeista kelpaa sahoille, jos puut saadaan hakattua ennen ensi kesää.

”Puolet tukkipuusta menee tukkina, loput menevät polttopuuksi”, arvioi Ambjörn.

Suurin ongelma puunkorjuussa tulee olemaan noki. Se tarttuu puun kaatuessa maasta puun kylkiin ja sotkee metsäkoneita. Sen jälkeen noki kulkeutuu edelleen autoihin ja varastoihin. Sahat ja sellutehtaat eivät huoli nokista puuta.

Ambjörn uskoo, että nokea voidaan poistaa varastoimalla paloalueen puita vedessä. Joka tapauksessa paloalueen tukit on sahattava omana eränään. Kaikki nämä erityistoimet aiheuttavat kustannuksia ja vähentävät puukaupan tuottoa.

Hyönteisille pitopöytä

Paloalue tulee ensi kesästä alkaen houkuttelemaan runsaasti tuhohyönteisiä puiden kimppuun. Odotettavissa on muun muassa tukkimiehentäitä ja kirjanpainajia. Myös varsinaisen paloalueen ympärillä sijaitsevat metsät ovat vaaravyöhykkeessä.

Osa tulen turmelemasta metsästä säästetään tarkoituksella suojelualueeksi. Bergvik Skog on sopinut vaihtavansa 1700 hehtaarin alueensa valtion kanssa toiseen metsäalueeseen. Valtio perustaa palaneelle maalle suojelumetsän.

HANNA LENSU

PONTUS ORRE/AFTONBLADET/LEHTIKUVA

Västmanlandin suurmetsäpaloa sammutettiin elokuussa helikoptereiden avulla.

FAKTA

Pahin palo 60 vuoteen

Västmanlandin metsäpalo on Ruotsin tuhoisin maastopalo sitten 1950-luvun.
Palo syttyi kipinästä hakkuuaukean maanmuokkauksen yhteydessä erittäin kuumalla ja kuivalla säällä.
Yli tuhat ihmistä evakuoitiin palon tieltä ja yksi henkilö menehtyi.
Metsää paloi noin 14 000 hehtaarin alueelta. Tuottavaa metsätalousmaata tästä alueesta on 9000 hehtaaria.
Puuta vahinkoalueelta kertynee noin 1,4 miljoonaa kuutiota eli vain murto-osa suurmyrsky Gudrunin sadosta, joka oli 75 miljoonaa kuutiota vuonna 2005.
Lähde: Danske Bank/Skog & Ekonomi 3/2014

Puulämmityksen päästöt saa kuriin

Puun poltto aiheuttaa jopa 40 prosenttia pienhiukkaspäästöistä. Päästöt saa kuriin oikealla polttotekniikalla ja vanhoja tulisijoja uusimalla.

Tuoreiden tutkimusten mukaan puulämmitys kannattaa jopa uusissa passiivitaloissa. Varaavalla tulisijalla voi kattaa noin puolet pientalon lämpöenergiasta huoneistoa ylilämmittämättä.

Tulisijoja arvioidaan olevan noin 2,2 miljoonaa kappaletta. Määrä kertoo, että puulämmitys on luonnollinen osa suomalaista elämäntapaa.

”Ajattelutapa on sellainen, että kyllä se on synti ja häpiä, jos ei käytä oman metsän puita lämmittämiseen”, totesi kokoomuksen varapuheenjohtaja **Janne Sankelo** Tulisija- ja savupiippuyhdistyksen (TSY) seminaarissa Helsingissä keskiviikkona.

Sankelo kytki puulämmityksen uusiutuvan energian käyttöön. Hän kantoi huolta uusavuttomuudesta, joka iskee pian myös puulämmittämiseen.

”Osa metsänomistajista ei tiedä enää, missä heidän metsänsä sijaitsevat. Samalla kasvaa niiden kansalaisten osuus, jotka eivät osaa käyttää varaavaa tulisijaa tai tiedä, mistä hankkia siihen puita.”

Viime aikoina puulämmitystä on kritisoitu pienhiukkaspäästöistä. Ne aiheuttavat terveyshaittoja etenkin taajamissa.

On arvioitu, että pienhiukkapäästöistä 20–40 prosenttia aiheutuu puun poltosta. Kasvihuonepäästöjä puulämmitys ei aiheuta.

TSY:n mukaan hiukkaspäästöihin vaikuttavat sekä puun polttotapa että tulisijamalli. Alle 10 prosenttia tulisijoista on toteutettu nykyaikaisella puhtaan palamisen tekniikalla.

Päästöjä voisi vähentää tehokkaasti vanhanaikaisia tulisijoja uusimalla ja rajoittamalla huonokuntoisten tulisijojen käyttöä taajamissa.

JARMO PALOKALLIO